

ACTIVITEITENRAPPORT VEEPEILER RUND 2007

1. UITGEVOERDE PRESTATIES IN DE PERIODE 01/01/2007 TOT 30/09/2007

1.1 voorstudie project Cysticercose:

Onderstaand projectvoorstel werd uitgewerkt. Wegens personeelwisseling werd dit echter nog niet opgestart/uitgevoerd.

Boviene cysticercose veroorzaakt erge economische verliezen in de Belgische rundveehouderij. Slachthuisvaststelling van cysticercose kan leiden tot afkeuring, invriezen en een duidelijke waardevermindering van geïnfecteerde karkassen.

Wanneer in het slachthuis cysticercose wordt vastgesteld, verwittigd het FAVV de sanitair verantwoordelijke en de bedrijfsdierenarts. Deze worden gevraagd de nodige profylactische en/of therapeutische maatregelen te nemen op het betrokken bedrijf. Meestal is het echter moeilijk tot onmogelijk om op de bedrijven de oorsprong van de infectie vast te stellen, noch om enige therapeutische behandeling in te stellen.

Om een efficiënt controleprogramma op te stellen moet dit kunnen interveniëren in de verschillende stadia van de keten: consument, vleeskeuring, het FAVV, overheid en 'policy makers', veehouders en dierenartsen.

VEEPEILER kan enkel interveniëren op niveau van veehouder en dierenarts

Voorgestelde actiepunten VEEPEILER:

1. bedrijfsbezoek met afname van een epidemiologische enquête+voorlichting+ vastleggen van concrete preventieve maatregelen.

Waar en wanneer? :

- Gevallen van veralgemeende cysticercose: +/- 15 bedrijven;
- Bedrijven waar meerdere gevallen van cysticercose(>3 in de laatste 3 jaar): +/- 250 bedrijven voor Vlaanderen: deze bedrijven zouden aangeschreven worden en bij interesse kan een bedrijfsbezoek worden afgelegd;

2. publicaties in de landbouwpers: algemene voorlichting en bevindingen uit de epidemiologische enquête;
3. bloedonderzoek van runderen op de bedrijven waar zich herhaalde gevallen voordeden: deze test(Ag-ELISA-test) detecteert enkel 'bestaande' infecties. De vraag blijft: welk

Maatschappelijke zetel
Administratie
Deinse Horsweg 1
9031 Drogen
www.dgz.be
BTW BE 0409.450.856
KBC 734-3540380-83

Identificatie & Registratie
Deinse Horsweg 1
9031 Drogen

Laboratorium West
Industrielaan 29
8820 Torhout

Laboratorium Oost
Gezondheidsadministratie
Hagenbroeksesteenweg 167
2500 Lier

concreet advies kan er gegeven worden als runderen positief bevonden worden.

De resultaten van deze actiepunten die vanuit VEEPEILER kunnen gerealiseerd worden zouden kunnen resulteren in de opstart van een efficiënter controleprogramma dat breder gaat dan de rundveesector op zich en kan leiden tot sensibilisering van veehouders en de overheid voor de problematiek van 'Cysticercose'.

1.2 Enquête bij de dierenartsen inzake symptomen, morbiditeit en mortaliteit tgv BTv8.

Doelstellingen van deze enquête was:

1. snel een overzicht bekomen over de omvang van de infectie;
2. verschil in kliniek en pathogeniteit vergelijken met 2006;
3. regionale verschillen registreren;
4. raming van de financiële schade voor de sector: behandelingen, sterfte, vervanging, melkproductie, abortus.

Er werd een vragenlijst met 12 vragengroepen samengesteld. Via een DGZ-infomail werd deze vragenlijst aan een 300-tal Vlaamse dierenartsen bezorgd samen met een begeleidende tekst. 31 dierenartsen hebben de vragenlijst beantwoord en hiervan waren er 25 geschikt voor verdere verwerking. De geldige antwoorden werden in een access-tabel overgebracht en met verschillende query's werd de tabel dan onderzocht om een aantal conclusies te bekomen. Hierna werd een verslag met beschrijving van de resultaten en de besluiten opgemaakt. Een samenvatting van deze resultaten werd op de dgz website geplaatst.

www.dierengezondheidszorg.be/ondersteuning/Regelgeving_meldingsplicht/Blauwtong_enquête_sept07.pdf

In totaal werden ongeveer 78 werkuren gespendeerd aan het totale project.

Er werd tevens de toelating verleend aan de organisatie Boerenbond om de gegevens uit deze enquête te gebruiken voor een uitgebreide studie over de financiële schade van de Blauwtong-epidemie in de rundvee- en schapensector.

1.3 Analyses uitgevoerd voor VEEPEILER ikv bedrijfsproblematiek.

Tabel 1. soort analyses en aantal

Soort analyse	Totaal aantal
Melk bacteriologie	101
Standaard aërobe cultuur	18
Klinische biochemie	11
hematologie	11
Se/vitE	8/6
coproscopie	3
autopsies	19
Serologie : BTV8	23
Adenovirus	10
BRSV	61
Brucellose	60
BVD	117
IBR gE	97
IBR gB	7
Leptospirose	49
Mycoplasma bovis	52
Neospora canis	63
paratuberculose	87
Parainfluenza3	58
Q-fever	3
Kleuring paratbc	9
Antigen detectie: BTV8 PCR	3
BVD ag ELISA	167
BVD PCR op pool 30	209
BVD PCR	10
Rotavirus	4
Paratbc PCR	1

In totaal waren er 415 dossiernummers(beproeavingsverslagen) met VEEPEILER tussenkomst in de periode tussen 1/01/07 en 30/09/07. Het aantal rundveebeslagen waar er met VEEPEILER tussenkomst was in de analyses bedroeg in dezelfde periode 149.

2. ACTIVITEITEN VEEPEILER TUSSEN 1/10/2007 EN 31/12/2007(NA INDIENSTTREDING VAN DE PROJECTDIERENARTS VEEPEILER OP 1/10/2007)

2.1 oprichting van een geografisch verspreid netwerk van sentinel-dierenartsen

De projectdierenarts deed een oproep aan het voltallige rundveepraktijk-dierenartsenkorps om zich te engageren als sentinelpraktijk voor het VEEPEILER project. Deze oproep geschiedde via een gerichte DGZ-Infomail, een oproep rechtstreeks aan de dierenartsen tijdens de jaarlijkse dienstvergaderingen georganiseerd in de verschillende Vlaamse provincies in de loop van de maand november en via persoonlijke contacten met dierenartsen telefonisch, via email of in het kader van bedrijfsbezoeken. Het doel van dit geografisch verspreid netwerk is:

- 2.1.1 'vinger aan de pols' houden bij het opduiken van bepaalde pathologische bedrijfsbeelden;
- 2.1.2 meewerken aan korte praktijkgerichte veldproeven;
- 2.1.3 nemen van extra monsters indien nodig;
- 2.1.4 bereidheid tot dieper doorgronden van bepaalde ziektebeelden en rapportering ervan aan de projectdierenarts;

Het beoogde doel was een minimum van 5 praktijken per provincie hetgeen ook behaald werd. Het enthousiasme bij de dierenartsen vooral in Oost- en West-Vlaanderen was vrij groot.

Tabel 2: Sentinelpraktijken per provincie.

West-Vlaanderen	12
Oost-Vlaanderen	14
Vlaams-Brabant	6
Antwerpen	8
Limburg	6

2.2 project' kalvermesterijsector'

Onderzoek naar de huidige incidentie en infectieuze oorzaken van longpathologie in de vleeskalversector.

In samenwerking met de Faculteit Diergeneeskunde (Prof. P. Deprez), gespecialiseerde dierenartsenpraktijken (5-tal) en met de logistieke steun van de firma Pfizer, beoogt het deelproject op een 30-tal bedrijven een goed beeld te vormen over het verloop van de ademhalingsproblematiek bij het opzetten van kalveren in de mesterij.

De realisatie ervan is gebaseerd op:

- een serologisch profiel van de voornaamste AH-pathogenen na ziekteuitbraak;
- isolatie en identificatie van de relevante longpathogenen (bacteriologie) via neusswabs na ziekteuitbraak op dezelfde bedrijven;

- een longitudinale serologische studie voor BRSV op een 10-tal bedrijven te starten onmiddellijk na het opzet van een nieuwe ronde kalveren en dit door bloedstaalname op dag 0, na 6 weken, 12 weken en 24 weken;
- verzamelen van morbiditeits- en mortaliteitsgegevens van de bezochte bedrijven;
- Uitvoeren van autopsies op gestorven kalveren van de betrokken bedrijven

De opstart en info vergadering voor de partners en dierenartsen werd gegeven op 25 september in Kasterlee. In de weken erna werd overleg gepleegd tussen de projectdierenarts en de partners van de faculteit (Bart Pardon en Piet Deprez) om de staalnames i.v.m. de longitudinale studie te organiseren. Er werd veelvuldig telefonisch contact onderhouden met de dierenartsen werkzaam in de sector om de bedrijven die opstarten aan te leveren. Eind oktober werden 3 bedrijven opgestart waar per bedrijf 40 kalveren werden bemonsterd. 15 stalen per bedrijf werden onderzocht op BRSV-antistoffen aanwezigheid en de overige stalen werden geconditioneerd om te bewaren. Tegelijkertijd werd de bedrijfsleider gevraagd een anamnese formulier in te vullen en dagelijks enkele bedrijfsgegevens te noteren inzake morbiditeit en mortaliteit.

In totaal werden 6 bedrijfsbezoeken voor 31 december 2007 uitgevoerd in het kader van de longitudinale studie waar telkens 40 kalveren bemonsterd werden en gegevens inzake morbiditeit en mortaliteit verzameld werden. Ook werden reeds enkele gestorven kalveren (10 tal) opgehaald om gelijkgeschouwd te worden in het labo van DGZ te Torhout.

Ondertussen werden ook de dierenartsen via briefwisseling en email aangespoord om een start te maken met het staalnames op de bedrijven waar zich uitbraken voordeden. Materiaal zoals buisjes en swabs (zowel de lange als de korte swabs) werden hen via de gebruikelijke koerierdiensten ter beschikking gesteld. Bovendien werd een filmpje gemaakt ten behoeve van de dierenartsen waarop aangetoond wordt hoe er best tot staalname met swabs wordt overgegaan bij kleine en grotere kalveren. Dit filmpje werd per email verspreid.

2.3 project mastitis 1

Door de Faculteit Diergeneeskunde (Dr. S. de Vlieghe) werden voorstellen ingediend om zowel een doctoraats- als een scriptiestudie mede te financieren, nl:

‘Vergelijkend onderzoek naar het voorkomen van antibioticumresistentie bij coagulase-negatieve stafylokokken in de melk van koeien op biologische en niet-biologische bedrijven.’

Deze scriptiestudie van Hedwige Van Schaeren (Promotor Dr. Sarne De Vlieghe) werd door het Technisch Comité VEEPEILER met enige

vertraging toch goedgekeurd en ging van start in de loop van de maand december. Staalname en opvolging gebeuren volledig door de scriptiestudente.

2.4 project mastitis 2

‘Praktijkstudie naar het verschil in kans op genezing van subklinische mastitisgevallen in functie van de behandelingsduur (3 versus 5 dagen).’

Dit doctoraatswerk van dierenarts Pieter Passchyn (Promotor Dr. Sarne De Vlieghe) werd tevens goedgekeurd en ging tevens van start begin december 2007. Pieter Passchyn zorgt hierbij tevens voor de volledige staalname opvolging en rapportering.

2.5 Botulismeproblematiek

Risicoanalyse bij botulisme-uitbraken.

N.a.v. meerdere zware uitbraken van botulisme is de sector vragende partij om a.h.v. een uitgebreide bevraging en bedrijfsanalyse de risicofactoren te definiëren, een bruikbare risicochecklist op te stellen samen met een staalnameprotocol en bovendien een dossier op te bouwen dat moet toelaten om zowel vaccinatie als het gebruik van antiserum in België toe te laten.

In dit kader werden in de loop van oktober en november 2 bedrijfsbezoeken uitgevoerd waar er zich abnormale koeiensterfte voordeed. Er werden per bedrijf meerdere autopsies van gestorven koeien verricht waarbij de nodige stalen werden genomen voor botulisme- onderzoek. Deze werden doorgestuurd naar het Instituut Pasteur.

Van beide bedrijfsbezoeken werden verslagen gemaakt die zowel naar de bedrijfsdierenarts als de veehouder werden gestuurd.

Er werd tevens uitgebreid overleg gepleegd, zowel telefonisch, per email en ten huize, met collega Dr. Marc Goderis die vanuit de praktijk in het nabije verleden enkele bedrijven met zware botulisme uitbraken heeft opgevolgd en daarover over uitgebreide documentatie en kennis beschikt.

2.6 Opvolgen van bedrijven met structurele bedrijfsproblematiek

- abortusproblematiek;
- BVD met inconsistente resultaten;
- paratbc met inconsistente resultaten;
- ademhalingsproblematiek;
- vruchtbaarheidsstoornissen;

- diarreeproblematiek;

Op aanvraag van de bedrijfsdierenarts of de veehouder zelf, of op eigen initiatief, kan een afspraak gemaakt worden om een bedrijfsbezoek af te leggen. Tijdens dit bedrijfsbezoek wordt samen met de veehouder en de bedrijfsdierenarts het bedrijfsprobleem besproken, er wordt een analyse gemaakt van het bedrijf via een rondgang in de stallen. Aan de hand van deze analyse en de anamnese worden de 'critical control points' van het bedrijf nagegaan en wordt eventueel besloten om extra stalen te nemen teneinde meer zicht te krijgen op het belang van bepaalde risicofactoren. De extra stalen worden meestal door de bedrijfsdierenarts genomen. Wanneer de resultaten van de bijkomende labo-onderzoeken gekend zijn worden deze besproken en wanneer conclusies te trekken zijn wordt een bedrijfsspecifiek plan opgesteld om het probleem aan te pakken.

Tabel met alle bedrijfsbezoeken ikv VEEPEILER tussen 1/10 en 31/12

Provincie	datum	Reden van bezoek	conclusie
West-Vlaanderen	17/10	Abnormale koeiensterfte	TRP*-pensacidose
	19/10	Abnormale kalversterfte	BVD
	16/11	Abnormale koeiensterfte	HBD**+leverbot+rantsoenstoornissen
	19/11	Kalversterfte en diarree	Cryptosporidiose+management problemen
	28/11	Abortus+vruchtbaarheidsstoornissen	BVD+Se tekorten+leverbot
	28/11	immuniteitsstoornissen	Leverbot + Se tekorten
	3/12	paratbcproblematiek	Advisering bedrijfsmanagement
Oost-Vlaanderen	14/11	ademhalingsproblematiek	Aanpassen vaccinatieschema
	13/12	Algemene bedrijfsproblematiek	BVD
Antwerpen	25/10	Project kalversector	staalname
	25/10	Project kalversector	staalname
	25/10	Project kalversector	staalname
	07/12	Project kalversector	staalname
	07/12	Project kalversector	staalname
	07/12	Project kalversector	staalname

* TRP: traumatische reticuloperitonitis.

**HBD: Hemorrhagic Bowel Disease or Syndrome.

Voor ieder bedrijfsbezoek (behalve waar het louter om staalnames ging ikv een project) werd een uitgebreid verslag gemaakt met conclusies en plan van aanpak, waarvan een kopie werd overgemaakt aan de bedrijfsdierenarts en de veehouder. Dit verslag werd verder telefonisch besproken met de veehouder én de bedrijfsdierenarts waarbij er afspraken gemaakt werden voor de verdere opvolging en evaluatie van de evolutie van het bedrijfsprobleem.

2.7 Analyses uitgevoerd voor VEEPEILER tussen 1/10 en 31/12 ikv van de projecten en bedrijfsproblematiek

Soort analyse	Totaal aantal
Melk bacteriologie	100
Standaard aërobe cultuur	67
Mycoplasma cultuur	39
Klinische biochemie	25
hematologie	2
Se/vitE	54/28
coproscopie	31
autopsies	24
Serologie : BTV8	3
Adenovirus	54
BRSV	100
Brucellose	10
BVD	94
IBR gE	83
IBR gB	0
Leptospirose	1
Mycoplasma bovis	55
Neospora canis	12
Fasciola	3
Parainfluenza3	7
Q-fever	0
Kleuring paratbc	2
Antigen detectie: BTV8 PCR	12
BVD ag ELISA	43
BVD PCR op pool 30	82
BVD PCR	4
Rotavirus	9
Paratbc PCR	0
Clostridium Botulinum Pasteur	4

Totaal aantal VEEPEILER dossiernummers(beproeavingsverslagen) tussen 1/10/07 en 31/12/07 bedroeg 180.

Totaal aantal rundveebeslagen waar analyses gebeurden met VEEPEILER tussenkomst bedroeg in dezelfde periode 95.

Voor het totaal van 2007 waren er 595 VEEPEILER dossiernummers en 208 rundveebeslagen waar VEEPEILER tussenkwam in analyses.

2.8 Telefonisch contact/advies met dierenartsen en veehouders

Dagelijks wordt de projectdierenarts VEEPEILER gecontacteerd via telefoon en/of email met vragen rond de projecten of rond bepaalde bedrijfsproblematiek die kan kaderen in het 2de lijnsadvies dat onder VEEPEILER valt. Tijdens deze telefonische contacten worden bedrijfsanamneses besproken, afspraken gemaakt voor bedrijfsbezoeken en voorstellen gedaan om bepaalde analyses uit te voeren teneinde tot een meer gerichte eindconclusie te komen inzake de besproken problematiek.

2.9 Uitvoeren van autopsies

In het kader van het project in de kalversector en andere bedrijfsbezoeken werd tot op heden door de projectdierenarts VEEPEILER zelf overgegaan tot het uitvoeren van de noodzakelijke autopsies van binnengebrachte of opgehaalde kadavers, dit in samenwerking met de dierenarts-diagnosticus van DGZ en het labopersoneel. De autopsie verslagen worden opgemaakt, gevalideerd en nog dezelfde dag indien mogelijk met de bedrijfsdierenarts besproken.

2.10 Voordrachten en lezingen

Tijdens de jaarlijkse zogenaamde Dienstvergaderingen van het FAVV en DGZ die in de 5 Vlaamse provincies gehouden worden werd het volledige VEEPEILER-programma aan de dierenartsen voorgesteld. Tijdens deze vergaderingen werd ook de oproep voor de sentinelpraktijken gelanceerd.

2.11 Opleidingen bijgewoond door de projectdierenarts VEEPEILER

volgnr	datum	opleiding
1	03/10/2007	Opleiding Unilab LIMS-systeem
2	12/10/2007	PUO Intoxicaties bij runderen
3	22/10/2007	Symposium Coccidiose Zwijnaarde
4	23/10/2007	Stoomcursus Office
5	26/10/2007	PUO Nieuwe ziekten rundvee
6	26/11/2007 - 27/11/2007	Seminarie Alltech -Dublin
7	12/12/2007	Symposium BRD –Vétoquinol Gent
8	14/12/2007	Studiedag Koecomfort
9	19/12/2007	Studiedag Prov. Vakgroep Melkveehouders
10	20/12/2007	Studiedag Melkveehouders Actueel

2.12 Publicaties en website

Er werd door de projectdierenarts een extra bladzijde VEEPEILER voor de aangepaste 'Praktijkwijzer' van DGZ opgesteld. Bovendien werd een infomail met een algemene uitleg over VEEPEILER en een oproep tot engagement voor de sentinelpraktijken opgesteld en aan de dierenartsen verstuurd.

Er werd een eerste artikel geschreven: 'Risicoanalyse bij Botulisme-uitbraken' eind december. Dit verscheen in de landbouwwakbladen: 'Boer en Tuinder', 'Drietandmagazine' en 'Melkveeteelt' begin januari 2008. Hetzelfde artikel werd tevens geplaatst op de website van DGZ.

www.dierengezondheidszorg.be/ondersteuning/root/02_02_01.asp